

နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါမဖြစ်အောင် ကြိုတင်ကာကွယ်ကုသမှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ
ဗဟိုအဆင့်ဆရာဖြစ်သင်တန်း ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

ရုံးအမှတ် (၄)၊ နေပြည်တော်

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂)ရက်

- ယနေ့အခမ်းအနားသည် မိမိဝန်ကြီးအပါအဝင် ထိုင်နေတဲ့လူများအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်ပါကြောင်းနှင့် မိမိတို့အနေဖြင့် တစ်ချိန်ချိန်တွင် နှလုံးနှင့်နှလုံးသွေးကြောရောဂါ မဖြစ်ဘူးလို့ မပြောနိုင်ပါကြောင်း၊
- နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါများ ဖြစ်ပွားမှု လျော့နည်းကျဆင်းစေရန်၊ ရောဂါဖြစ်ပွားသူများကို စနစ်တကျကုသမှုခံယူနိုင်စေရန် ရောဂါပိုမိုမဆိုးရွာစေရန်နှင့် ရောဂါဖြစ်ပွားသူများ ပုံမှန်လူနေမှုဘဝကိုရရှိ၍ သွားလာလှုပ်ရှားမှုများ (rehabilitation) ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ယနေ့ပြုလုပ်တဲ့ သင်တန်းအပါအဝင် နှလုံးနှင့်နှလုံးသွေးကြောရောဂါမဖြစ်ပွားစေရန် ကြိုတင်ကာကွယ်ကုသမှုလုပ်ငန်းများဟာ ဝန်ကြီးဌာနအတွက်သာမက လူတိုင်းအတွက် အရေးကြီးပါကြောင်း၊
- မိမိအနေဖြင့် နှလုံးနှင့်နှလုံးသွေးကြောရောဂါ မဖြစ်အောင် ကြိုတင်ကာကွယ်ကုသရေးလုပ်ငန်းများ (preventive cardiology) ကို တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် စီမံချက်ကို စနစ်တကျဆောင်ရွက်လိုပါကြောင်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မေလ (၅)ရက်နေ့မှာ နှလုံးရောဂါဆေးပညာပါမောက္ခများနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူး (မကူးစက်)တို့မှ ဆရာဖြစ်သင်တန်း ဖြစ်မြောက်လာအောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကို အသိအမှတ်ပြုချီးကျူးပါကြောင်းနှင့် ပံ့ပိုးကူညီပေးသော EU နှင့် HelpAge International အဖွဲ့တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း၊
- နှလုံးသွေးကြောရောဂါမဖြစ်အောင် ကြိုတင်ကာကွယ်ကုသမှုလုပ်ငန်းများကို အမျိုးသားအဆင့် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပခြင်း၊ လမ်းညွှန်စာအုပ်များ ပြုစုခြင်းတို့ကို စနစ်တကျဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ယခုအခါ ဗဟိုအဆင့်ဆရာဖြစ်သင်တန်း ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပါကြောင်း၊

- တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ preventive perspective ကို အလေးပေးထားတဲ့ standard treatment protocol ကို တူညီစွာ ကိုးကားအသုံးပြုကုသပေးနိုင်ရေးအတွက် "prevention of cardiovascular disease: Evidence based treatment protocol for medical officers ကို ပြုစုထုတ်ဝေထားပြီးဖြစ်တာကို တွေ့ရပါကြောင်း၊
- ဒီစာအုပ်မှာ "Prevention of atherosclerotic risk factors", "Prevention and Initial Management of Heart Failure and Atrial Fibrillation" နဲ့ "High risk referral" တို့ကို ပြုစုထားတာမို့ မြို့နယ်နှင့်တိုက်နယ်ဆေးရုံတွေမှာ နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါတွေ ကုသမှုပေးတဲ့အခါမှာ များစွာအထောက်အကူပြုမယ်လို့လည်း ယုံကြည်ပါကြောင်း၊
- ဒီစာအုပ်ထဲလမ်းညွှန်ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြတဲ့ ပါမောက္ခဒေါက်တာနွယ်နွယ်၊ ပါမောက္ခဒေါက်တာကိုကိုနှင့် အခြားပညာရှင်များကိုလည်း ကျေးဇူးတင်အသိအမှတ်ပြု ပါကြောင်း၊ ကြိုတင်ကာကွယ်ကုသမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ပညာရှင်များ၊ နှီးနှယ်ဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေး အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဖြင့် အောင်မြင်မှုရရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါကြောင်း၊
- လုပ်ငန်းများကို တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်များတွင် တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများနှင့် ပညာရှင်များမှ အသေးစိတ်စီမံချက်များ ရေးဆွဲချမှတ်၍ စနစ်တကျ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားရမှာ ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါများ ကြိုတင်ကာကွယ်ကုသမှုလုပ်ငန်းများသည် နှလုံးနှင့် သွေးကြောဆေးပညာ၊ နှလုံးခွဲစိတ်ပညာ၊ ပြန်လည်သန်စွမ်းရေးပညာ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပညာ၊ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးမှုပညာ၊ အားကစားနှင့်ကာယပညာ စသည်ဖြင့် ပညာရပ်ပေါင်းစုံပါဝင် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် သက်ဆိုင်ရာပညာရှင်များ အားလုံးပါဝင်တဲ့ မူဘောင်စနစ်တစ်ခုကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါကြောင်း၊

- ဆေးရုံများမှရရှိခဲ့သော အချက်အလက်များအရ နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါ၊ သွေးတိုးရောဂါ၊ ဆီးချိုရောဂါများဖြစ်ပွားမှုမှာ နှစ်စဉ်ပိုမိုများပြားလျက်ရှိပြီး ရောဂါများဖြစ်ပွားစေတဲ့ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုနည်းတဲ့ နေထိုင်မှုပုံစံများ (sedentary life style)၊ ဆား/သကြားနှင့် ပြည့်ဝဆီပါဝင်သောအစားအစာများ စားသုံးမှုများပြားလာခြင်း၊ ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှုမှာလည်း တိုးမြှင့်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါကြောင်း၊
- ရောဂါတစ်ခုဖြစ်ပါက ရောဂါတစ်ခုတည်းကိုသာမကြည့်ဘဲ ရောဂါဖြစ်သူ (person) ၊ ဖြစ်ပွားသောနေရာ(place) နှင့် အချိန်အခါ(time) တို့ကို ကြည့်ဖို့သာမက ဖြစ်ပွားမှုပမာဏ၊ သေဆုံးမှုပမာဏနှင့် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု(population impact) တို့ကို လေ့လာဆန်းစစ်ရန်လိုအပ်မှာဖြစ်ပါကြောင်း၊
- မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများ ဖြစ်ပွားခံစားရသူများတွင် ဘဝနေထိုင်မှုအရည်အသွေး (quality of life) ကျဆင်းခြင်း၊ ပုံမှန်အလုပ်မလုပ်နိုင်သဖြင့် ဝင်ငွေလျော့နည်းခြင်းနှင့် သက်တမ်းစေ့နေရမည့် နှစ်ကာလများလျော့နည်းသွားခြင်း (years of life lost)၊ လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာအခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရခြင်း၊ ရောဂါဖြစ်ပွားသူ၏ မိသားစုတွင် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးသဖွယ်ဖြစ်ခြင်း၊ စိုးရိမ်ပူပန်ရခြင်းတို့အပြင် နိုင်ငံတော်အတွက် ကာယစွမ်းအားနှင့် ဉာဏစွမ်းအားများ ဆုံးရှုံးရခြင်းတို့ ဖြစ်ပွားနိုင်ပါကြောင်း၊
- အဆိုပါရောဂါများနှင့် ပတ်သက်၍ ကာကွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ယခုအချိန်၌ အလေးထား၍ ဖိဖိစီးစီးဆောင်ရွက်ထားခြင်းမရှိပါက နောင် (၅) နှစ်ခန့်ကြာသောအခါ ထိန်းချုပ်ရန်ခက်ခဲသော ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပြဿနာကြီး ဖြစ်လာနိုင်ပြီး ကျန်းမာရေးအသုံးစရိတ်အများစုကို အဆိုပါရောဂါများ ကုသရေးအတွက် အသုံးပြုရမည်ဖြစ်သဖြင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်ပါကြောင်း၊
- နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါမဖြစ်ပွားစေရန် ကြိုတင်ကာကွယ်ရာတွင် ပြည်သူများ ကျန်းမာရေး အသိပညာကြွယ်ဝရေးမှာ အထူးအရေးကြီးပါကြောင်း၊

- ပြည်သူများတွင် ကျန်းမာရေးအသိပညာများကြွယ်ဝခြင်းဖြင့် နှလုံးရောဂါနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါများကိုသာမက အခြားရောဂါများကိုပါ ကြိုတင်ကာကွယ်လိုစိတ်များ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ကိုက်ညီစွာ နေထိုင်စားသောက်လိုစိတ်များပါ တိုးပွားလာမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စံပြုအချက်အလက်များ၊ လမ်းညွှန်၊ စံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် စာအုပ်စာတမ်းများ ပါဝင်တဲ့ mobile tablet များကို အသုံးပြု၍ ကျန်းမာရေးအသိပညာဖြင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါကြောင်း၊
- ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားအားကစားဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါများအပါအဝင် မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများဖြစ်ပွားမှုကို လျှော့ချနိုင်ခြင်းကြောင့် ဝန်ကြီးဌာနမှ “ကိုယ်လက်လှုပ်ရှား ဆေးတစ်ပါး” ဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ ပြည်သူများအကြား ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားအားကစား ပိုမိုလေ့ကျင့်လိုက်စားနိုင်ရေးကို လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များချမှတ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါကြောင်း၊
- ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနများတွင် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တိုင်း ပုံမှန်ဖွင့်လှစ်တဲ့ ဆီးချိုနှင့် သွေးတိုးရောဂါ စစ်ဆေးကုသမှုဆေးခန်းများ ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါကြောင်း၊
- ဝန်ကြီးဌာနမှဖြန့်ဝေထားသော နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါများ အပါအဝင် မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများဆိုင်ရာ ကာကွယ်မှုနှင့် ကုသမှုလမ်းညွှန်နှင့် စံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလဲ လိုအပ်သလို မွမ်းမံပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- နှလုံးနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါမဖြစ်ပွားစေရန် ကြိုတင်ကာကွယ်ကုသမှု လုပ်ငန်းများကို ဆက်နွှယ်သော ဆေးပညာဘာသာရပ်ပေါင်းစုံပါဝင်ပြီး နည်းလမ်းပေါင်းစုံ multidisciplinary and multipronged approach ဖြင့် အားလုံးမှ ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ကြပါရန် တိုက်တွန်းပါကြောင်းနှင့် ဝန်ကြီးဌာနမှ ဦးစားပေးအဖြစ် အတတ်နိုင်ဆုံး ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါကြောင်း။

အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ခဲ့သူများစာရင်း -

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ
- ဒုတိယတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးများ
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးများမှ အထူးကုဆရာဝန်များ
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အသီးသီးမှ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး(မကူးစက်)များ
- မြို့နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးများ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အသီးသီးမှ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ဆရာဝန်(မကူးစက်)များ
- ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများကာကွယ်နှိမ်နင်းရေးဌာနခွဲမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် HelpAge International မှ တာဝန်ရှိသူများ။

(The speech is prepared by the Union Minister himself)